בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הָרַהַ"צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזְער** שְׁלִיטָ"א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

פָּרָשַׁת וָאֶתְחַנַּן – שַׁבָּת נַחֲמוּ תשפ"ג

חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב

גַּם חֹדֶשׁ אֱלוּל עָרִיךְ הֵכָנָה!

* * *

מו"ר שְׁלִיטָ"א אָמַר, שֶׁיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב הוּא יוֹם טוֹב גָּדוֹל לְיִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית כו:): **"לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב וּכְיוֹם הַכִּפּוּרִים"**; חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִשְׁווּ אֶת יוֹם ט"ו בְּאָב לְיוֹם הַכִּפּוּרִים!

וְאָמַר מו"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁמִּיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב מַתְחִיל הַתַּהֲלִיךְ שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים - חֹדֶשׁ אֱלוּל, רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וּמִיּוֹם ט"ו בְּאָב יֶשְׁנָם אַרְבָּעִים יוֹם עַד כ"ה אֱלוּל, שֶׁאָז הָיְתָה בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וּמִמֵּילָא ט"ו בְּאָב נִקְרָא **"אַרְבָּעִים יוֹם קֹדֶם יְצִירַת הַוָּלָד"**, וְלָכֵן אֵלּוּ אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁבָּהֶם הַבְּרִיאָה מַתְחִילָה לְהִתְרַקֵּם, וְכָל הַהֵכָנָה לִקְרַאת רֹאשׁ הַשָּׁנָה - הַכֹּל מַתְחִיל מִיּוֹם ט"ו בְּאָב, וְכָל הַתְּקוּנִים שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים, שֶׁהֵם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַכִּפּוּרִים, חַג הַסֻּכּוֹת וְשִׂמְחַת תּוֹרָה, כֻּלָּם מַתְחִילִים מִיּוֹם ט"ו בְּאָב, וְכָל הַלִּמּוּדִים הַמְסֻגָּלִים לִימֵי חֹדֶשׁ אֱלוּל, כְּגוֹן תַּנַ"ךְ, תִּקּוּנֵי זֹהַר, סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וַאֲמִירַת תְּהִלִּים וּמִשְׁנָיוֹת, וְכֵן לְהָכִין בֵּי"ת מִמַּסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה [בַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא], הַכֹּל מַתְחִיל מִיּוֹם ט"ו בְּאָב, וַאֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּכָל זֶה, כָּל אֶחָד כְּפִי כֹּחוֹ.

וְאָמַר מו"ר שְׁלִיטָ"א, אֲשֶׁר מוּבָא מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ מִמּוּנְקַאטְשׁ זי"ע, בְּסִפְרוֹ "שַׁעַר יִשָּׂשכָר", שֶׁתֵּבוֹת 'חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב' עוֹלוֹת בְּגִימַטְרִיָּא בְּדִיּוּק 'כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה', וְעַל כֵּן מִיּוֹם ט"ו בְּאָב נוֹהֲגִים לְאַחֵל בִּרְכַּת כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה [וּבֶאֱמֶת, דַּרְכּוֹ שֶׁל מו"ר שְׁלִיטָ"א לִרְקֹד אַחַר מַעֲרִיב דְּלֵיל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב כְּבָר מֵהַנִּגּוּנִים שֶׁל הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים - "זָכְרֵנוּ לְחַיִּים", "מִי כָמוֹךָ", "וּכְתוֹב", "בְּסֵפֶר חַיִּים" וְכוּ'].

כִּי בֶּאֱמֶת, גַּם לְחֹדֶשׁ אֱלוּל עַצְמוֹ צְרִיכִין הַכָּנָה, וְכַמּוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהִנֵּה הַמִּשְׁנָה אוֹמֶרֶת (רֹאשׁ הַשָּׁנָה א, א): **"בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה"**, וְאָמְרוּ צַדִּיקִים בְּדֶרֶךְ רֶמֶז, שֶׁמִּי שֶׁמְּחַכֶּה שֶׁיַּגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל, וְרַק אָז יַתְחִיל בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, שֶׁזֶּה "בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל", אֲזַי זֶה "רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה"... לָכֵן עַל הָאָדָם לֹא לִהְיוֹת כְּמוֹ בְּהֵמָה, אֶלָּא עָלָיו לְהַתְחִיל כְּבָר מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב.

הֲרֵי זָכִינוּ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל גָּלָה לָנוּ אֶת הַגִּלּוּיִים שֶׁל חֹדֶשׁ אֱלוּל, כַּמָּה חֹדֶשׁ זֶה מְסֻגָּל לִתְשׁוּבָה, לִמְצִיאַת הַזִּוּוּג, שֶׁזֶּה כּוֹלֵל גַּם שָׁלוֹם בַּיִת, וְהַחֹדֶשׁ הַזֶּה בְּעַצְמוֹ הוּא חֹדֶשׁ נוֹרָא מְאֹד, וּבַעֲלֵי מוּסַר רְגִילִים לוֹמַר: "לְהִכָּנֵס פִּתְאוֹם לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה?!"... וְלָכֵן מַקְדִּימִין אֶת חֹדֶשׁ אֱלוּל, כַּהֲכָנָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אַךְ אֲנַחְנוּ כְּבָר יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁחֹדֶשׁ אֱלוּל בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן מָלֵא בְּאוֹרוֹת נִפְלָאִים, לָכֵן אָנוּ נֹאמַר: "לְהִכָּנֵס פִּתְאוֹם לְחֹדֶשׁ אֱלוּל?!"... וְנַקְדִּים מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב הֲכָנָה רַבָּתִי לִקְרַאת הַחֹדֶשׁ הַנִּפְלָא הַזֶּה.

וּבְהַגִּיעַ יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב, דַּרְכּוֹ שֶׁל מו"ר שְׁלִיטָ"א לְהַזְכִּיר אֶת דִּבְרֵי הַגְּמָרָא עַל ט"ו בְּאָב (סוֹף מַסֶּכֶת תַּעֲנִית): **"מִכָּאן וְאֵילָךְ דְּמוֹסִיף - יוֹסִיף"**, וּפֵרֵשׁ

רַשִׁ״י: מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב וָאֵילָךְ, דְּמוֹסִיף לֵילוֹת עַל הַיָּמִים לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, יוֹסִיף חַיִּים עַל חַיָּיו; וּמְעוֹרֵר וּמַכְרִיז מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א - כְּמִנְהַג הַצַּדִּיקִים - שֶׁיִּרְאֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהוֹסִיף אֵיזֶה לִמּוּד בְּתוֹרָה מִלַּיְלָה זֶה וָאֵילָךְ, לְמַעַן יְקַבֵּל בִּרְכַּת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל **״יוֹסִיף״**, שֶׁיּוֹסִיף חַיִּים עַל חַיָּיו, אָמֵן וְאָמֵן.

גַּנָּב

תִּהְיֶה גַּנָּב קָדוֹשׁ, אִם לֹא - תַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה!

* * *

מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א אָמַר: רַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, שֶׁעָלֵינוּ לִהְיוֹת ׳גַּנָּבִים קְדוֹשִׁים׳, הַיְנוּ לִגְנֹב וְלִגְזֹל זְמַן בִּשְׁבִיל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכַמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן רפד): **הוֹכִיחַ אֶת אֶחָד שֶׁאָמַר לוֹ, שֶׁאֵין לוֹ פְּנַאי לִלְמֹד מֵחֲמַת שֶׁעוֹסֵק בְּמַשָּׂא וּמַתָּן, אָמַר: שְׂאַף עַל פִּי כֵן רָאוּי לוֹ לַחֲטֹף אֵיזֶה זְמַן לַעֲסֹק בְּתוֹרָה בְּכָל יוֹם. וְאָמַר, שֶׁזֶּהוּ מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל** (שַׁבָּת לא), **שֶׁשּׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם: קָבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה? קֶבַע הוּא לְשׁוֹן גְּזֵלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (מִשְׁלֵי כב): **״וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ״; הַיְנוּ שֶׁשּׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם, אִם גָּזַל מִן הַזְּמַן שֶׁהוּא טָרוּד בַּעֲסָקָיו, אִם גָּזַלְתָּ מֵהֶן עִתִּים לַתּוֹרָה, כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לַחֲטֹף וְלִגְזֹל עִתִּים לַתּוֹרָה מִתּוֹךְ הַטִּרְדָּא וְהָעֵסֶק; וְכָךְ זוֹכֶה הָאָדָם לִהְיוֹת ׳גַּזְלָן׳ בִּקְדֻשָּׁה, שֶׁתָּמִיד מְחַפֵּשׂ אֵיךְ לִגְזֹל עוֹד וְעוֹד זְמַן לִלְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.**

וְאָמַר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁרְגִיל הָיָה מוֹהֲרַ״שׁ הַקָּדוֹשׁ לוֹמַר בְּתוֹרָה זוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, שֶׁכְּלָל גָּדוֹל הוּא בְּיָדֵינוּ, שֶׁאֵין רַבֵּנוּ יוֹצֵא מִפְּשָׁט הַכָּתוּב, וַאֲפִלּוּ שֶׁמְּפָרְשׁוֹ בְּאֻפָנִים שׁוֹנִים - אֵיׁנֶנּוּ יוֹצֵא מֵהַפְּשָׁט הַפָּשׁוּט, וְלִכְאוֹרָה כָּאן רַבֵּנוּ לֹא הוֹלֵךְ כְּפִי הַפְּשָׁט, כִּי לְפִי הֶבְנָה פְּשָׁטָנִית ׳לִקְבֹּעַ׳ עִתִּים לַתּוֹרָה הַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם ׳קָבוּעַ׳ בְּלִמּוּד בִּזְמַן מְסֻיָּם בְּאֹפֶן קֶבַע חָזָק וְאֵיתָן, וְזֶה סוֹתֵר לְעִנְיַן שֶׁל ׳לִגְזֹל׳ עִתִּים לַתּוֹרָה - שֶׁמִּזֶּה מַשְׁמַע שֶׁלִּפְעָמִים גּוֹזֵל ׳פֹּה וְשָׁם׳, וְאֵיׁנֶנּוּ קָבוּעַ בַּדָּבָר, וְאֵיךְ רַבֵּנוּ יוֹצֵא כָּאן מֵהַפְּשָׁט?

תֵּרֶץ מוֹהֲרַ״שׁ הַקָּדוֹשׁ: אֵין כָּאן שׁוּם סְתִירָה בֵּין הַפְּשָׁט לְדִבְרֵי רַבֵּנוּ, אֶלָּא הַבֵּאוּר הוּא שֶׁאָדָם יִהְיֶה קָבוּעַ בְּעִנְיַן שֶׁל גְּזֵלָה, הַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה דֶּרֶךְ קֶבַע אֶצְלוֹ לִגְזֹל זְמַן לִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, נִמְצָא שֶׁשְּׁנֵי הַפֵּרוּשִׁים הוֹלְכִים בְּיַחַד, וְדוֹ״ק.

הַכְּלָל, אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת חָזָק בְּ׳לִקְבֹּעַ׳ עִתִּים לַתּוֹרָה, דְּהַיְנוּ ׳לִגְזֹל׳ עִתִּים לִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲפִלּוּ שֶׁמִּתְגַּבְּרִים כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וּקְשָׁיִים שׁוֹנִים, הוּא מְחַפֵּשׂ תָּמִיד הֵיכָן יָכוֹל לִגְנֹב עוֹד זְמַן לִלְמוּד הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּה נִקְרָא ״לִקְבֹּעַ ׳עִתִּים׳ לַתּוֹרָה״, כִּי יֵשׁ כ״ח עִתִּין שֶׁאָמְרָם שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (קֹהֶלֶת ג, ב-ח), וְאָדָם צָרִיךְ לִקְנוֹת ״קְבָעְתָּ״ וְגָזַלְתָּ ״עִתִּים״ שׁוֹנִים ״לַתּוֹרָה״, דְּהַיְנוּ שֶׁבְּכָל עֵת שֶׁעוֹבֵר עָלָיו - הֵן אִם זֶה עֵת שָׁלוֹם, וְהֵן אִם זוֹ עֵת מִלְחָמָה וְכוּ׳, הוּא תָּמִיד חָזָק בִּלְגֹזל וְלִגְנֹב לִמּוּדִים קְדוֹשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה.

הִמְשִׁיךְ מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א שִׂיחָתוֹ הַנִּפְלָאָה וְאָמַר, שֶׁעוֹד סוּג ״גְּנֵבָה בִּקְדֻשָּׁה״ מָצִינוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (יִתְרוֹ, דַּף צג:) עַל הַכָּתוּב בַּעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת (שְׁמוֹת כ, יב) **״לֹא תִּגְנֹב״**, שֶׁיֵּשׁ טַעַם הַמַּפְסִיק בֵּין ׳לֹא׳ לְ׳תִּגְנֹב׳, אוֹמֵר הַזֹּהַר: **אִי לָאו דְּפָסְקָא טַעֲמָא** - אִם לֹא הָיָה הַטַּעַם הַמַּפְסִיק אַחַר הַמִּלָּה ׳לֹא׳, **הָוָה אָסִיר אֲפִילּוּ לְמִגְנַב דַּעְתָּא דְּרַבָּיהּ בְּאוֹרַיְיתָא** - הָיָה אָסוּר אֲפִלּוּ לִגְנֹב דַּעַת רַבּוֹ בַּתּוֹרָה, כְּלוֹמַר לְחַפֵּשׂ כָּל מִינֵי סִבּוֹת כְּדֵי ׳לִגְנֹב׳ וּלְהוֹצִיא מֵרַבּוֹ עוֹד דִּבְרֵי תּוֹרָה וְשִׂיחוֹת קְדוֹשׁוֹת, **אוֹ דַּעְתָּא דְּחָכָם** - אוֹ לִגְנֹב דַּעַת הֶחָכָם, כְּדֵי **לְאִסְתַּכְלָא בֵּיהּ** - לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו, דְּהַיְנוּ מָתָר לִגְנֹב דַּעְתּוֹ בַּאֻפָנִים שׁוֹנִים כְּדֵי שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְהַבִּיט בְּפָנָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל הֶחָכָם, **וּבַמֶּה דְּפָסְקָא טַעֲמָא** - בָּזֶה שֶׁהַפְּסִיק הַטַּעַם, **אָסִיר לִגְנֹב דַּעַת אֲחֵרִים, וְשָׁרֵי לִגְנֹב דַּעַת רַבּוֹ, כְּדֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ עוֹד דִּבְרֵי תוֹרָה, לְמָשָׁל: שֶׁמְּשַׁבְּחִים אֶת הָרַב, וְעַל יְדֵי זֶה מוֹצִיאִים מִמֶּנּוּ עוֹד תּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁעָשׂוּ תַּלְמִידֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי,** וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן קכו): **בְּכָל מָקוֹם שֶׁשִּׁבְּחוּ הַחַבְרַיָּא אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי עַל שֶׁגִּלָּה לָהֶם סוֹד נִפְלָא תִּמְצָא שֶׁאַחַר כָּךְ אָמַר לָהֶם**

עוֹד חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה; כִּי זוֹ הָיְתָה חָכְמָתָם לְהוֹצִיא מֵרַבָּם תּוֹרָה, שֶׁאָמְרוּ לוֹ "יַי לְדָרָא כַּד תִּסְתַּלֵּק" וְכוּ', וְכָךְ זְכוּ לִשְׁמֹעַ וּלְקַבֵּל עוֹד גִּלּוּיִים וְסוֹדוֹת נוֹרָאִים, וְכָל זֶה נִכְלָל בִּגְנֻבָה דִּקְדֻשָּׁה.

וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁגַּם מָצִינוּ בִּדְבָרֵי הַתּוֹסָפְתָּא (בָּבָא קַמָּא, פֶּרֶק ז, מִשְׁנָה יג), כְּשֶׁעוֹסֶקֶת בְּחָמְרַת הָאִסּוּר שֶׁל גְּנֵבַת דַּעַת, עִנְיַן שֶׁל "גְּנֵבָה בִּקְדֻשָּׁה", כִּי אִיתָא שָׁם: **"אֲבָל הַמִּתְגַּנֵּב מֵאֲחַר חֲבֵרוֹ, וְהוֹלֵךְ וְשׁוֹנֶה פִּרְקוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁנִּקְרָא גַּנָּב - זוֹכֶה לְעַצְמוֹ! שֶׁנֶּאֱמַר** (מִשְׁלֵי ו, ל) **לֹא יָבוּזוּ לַגַּנָּב כִּי יִגְנוֹב וְגוֹ'. סוֹף שֶׁמִּתְמַנֶּה פַּרְנָס עַל הַצִּבּוּר וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, וְזוֹכֶה לְעַצְמוֹ, וּמְשַׁלֵּם עַל מַה שֶּׁבִּידוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתַיִם וְגוֹ'; וְאֵין שִׁבְעָתַיִם אֶלָּא דִּבְרֵי תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר** (תְּהִלִּים יב, ז) **"אִמְרוֹת ה' אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת וְגוֹ' מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם"**; כִּי הִנֵּה חָמְרַת הָאִסּוּר שֶׁל גְּנֵבַת דַּעַת - יָדוּעַ וּמְפֹרְסָם, שֶׁצְּרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לִגְנֹב דַּעַת חֲבֵרוֹ, וְכֵן לֹא לִגַּע בְּמַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לַחֲבֵרוֹ, שֶׁזֶּה אִסּוּר חָמוּר מְאֹד, וְעַל זֶה אוֹמֵר רַבֵּנוּ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת גְּנֵבָה וּגְזֵלָה, סְעִיף א): "מִי שֶׁנִּפְתָּה לִבּוֹ לִגְזֹל, וְכֵיוָן שֶׁהִתִּיר לְעַצְמוֹ גְּזֵלַת חֲבֵרוֹ, הֲרֵי הוּא מוּכָן לְכָל חֵטְא וַעֲוֹן, וְאֵין תַּקָּנָה לְהָסִירוֹ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה"; רַחֲמָנָא לִצְלָן.

אֲבָל פֹּה מְדֻבָּר כְּשֶׁגּוֹנֵב דַּעַת חֲבֵרוֹ כְּדֵי לְלֶכֶת וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, לְמָשָׁל: יוֹשְׁבִים חֲבוּרַת אֲנָשִׁים וּמְפַטְפְּטִים דִּבְרֵי הֶבֶל וּשְׁטוּת, וְאָדָם מִתְעוֹרֵר מְאֹד לְהִשְׁתַּמֵּט מֵחֶבְרָתָם, וְלָלֶכֶת לַעֲסֹק בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה, כִּי לִבּוֹ כּוֹסֵף שֶׁלֹּא לְבַטֵּל הַזְּמַן הַיָּקָר בְּהֶבֶל רֵיק, וּמָה עוֹשֶׂה? לְפֶתַע אוֹמֵר לַחֲבֵרָיו: "אֵיךְ שָׂכַחְתִּי?! יֵשׁ לִי תּוֹר מְאֹד חָשׁוּב עַכְשָׁו", וּמִיָּד הוֹלֵךְ מֵהֶם, וְסָר לְהִתְמַדַּת הַלִּמּוּד, עַל זֶה אוֹמֵר הַתּוֹסָפְתָּא "זוֹכֶה לְעַצְמוֹ", וְלֹא רַק זֶה, אֶלָּא שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף גַּם יְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים וְכוּ', הַכֹּל בִּזְכוּת שֶׁזָּכָה לִהְיוֹת גַּנָּב קָדוֹשׁ, וְשִׁפִּיר תֵּרֵץ אֶת עַצְמוֹ בְּאָמְרוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ "תּוֹר", כִּי 'הַתּוֹר' שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַיְנוּ תּוֹר קָדוֹשׁ לִלְמוֹד הַ'תּוֹרָה', בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, יב) "וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ" - 'הַתּוֹר' אוֹתִיּוֹת 'תּוֹרָה', שֶׁיֵּשׁ לוֹ תּוֹר קָדוֹשׁ לִלְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה...

וְסִפֵּר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א עַל הַגָּאוֹן רַבִּי רְאוּבֵן זַיְעלִיג בְּעִנְגִיס זַצַ"ל, שֶׁהָיָה שַׁקְדָּן גָּדוֹל מְאֹד בַּתּוֹרָה, וְסִיֵּם פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר אֶת הַשַּׁ"ס [וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁסִּיֵּם מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת אֶת כָּל הַשַּׁ"ס], וּפַעַם אַחַת עָשָׂה סִיּוּם הַשַּׁ"ס, וְלֹא לָקַח זְמַן רַב וְעָשָׂה עוֹד פַּעַם סִיּוּם הַשַּׁ"ס, וְקָרָא לַעֲשׂוֹת סְעֻדָּה לִכְבוֹד הַסִּיּוּם, וְהָיָה בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

שְׁאָלוּהוּ תַּלְמִידָיו: רַבִּי, הֲרֵי לֹא מִזְמַן עֲשִׂיתֶם סִיּוּם, וְאֵיךְ שׁוּב אַתֶּם עוֹשִׂים סִיּוּם בִּזְמַן כֹּה קָצָר, וּבְנוֹסָף גַּם כֵּן יֵשׁ אֶצְלְכֶם שִׂמְחָה יוֹתֵר מִשְּׁאָר הַסִּיּוּמִים?

עָנָה וְאָמַר רַבִּי רְאוּבֵן: **כְּשֶׁהִגַּעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם, וְעָשׂוּ אוֹתִי רַב, אֲזַי הָיוּת שֶׁרַב צָרִיךְ לָלֶכֶת לְכָל סִדּוּר קִדּוּשִׁין, לְהִשְׁתַּתֵּף בְּכָל בְּרִית וְכוּ', לָכֵן לָקַחְתִּי לְעַצְמִי סֵדֶר לִמּוּד בַּשַּׁ"ס, וְכַאֲשֶׁר אֲנִי צָרִיךְ לְחַכּוֹת וּלְהַמְתִּין עַד שֶׁתִּהְיֶה הַחֻפָּה - לָמַדְתִּי קְצָת, וְכֵן בִּבְרִית - עַד שֶׁמְּבִיאִין אֶת הַתִּינוֹק וְכוּ', לָמַדְתִּי קְצָת, וּבְכָל פַּעַם שֶׁהֻצְרַכְתִּי לְחַכּוֹת - לָמַדְתִּי, אֲפִלּוּ כַּמָּה שׁוּרוֹת, וְעַכְשָׁו מִכָּל אֵלּוּ הַ'קְצָת' זָכִיתִי לְסַיֵּם אֶת הַשַּׁ"ס כֻּלּוֹ, וְזוֹ אֶצְלִי הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, שֶׁהָיוּ יְקָרוֹת אֶצְלִי הַדַּקּוֹת הַיְקָרוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת בְּדֶרֶךְ כְּלָל לְאִבּוּד, וְאַף אֶחָד לֹא שָׂם עַל לִבּוֹ דָּבָר זֶה...** זוֹ דֻּגְמָא חַיָּה מַה נִּקְרָא 'לִגְנֹב זְמַן' בִּשְׁבִיל לִמּוּד הַתּוֹרָה, שֶׁהַגֵּנֶב חוֹטֵף וְגוֹזֵל פֹּה כַּמָּה דַּקּוֹת, וְשָׁם עוֹד כַּמָּה דַּקּוֹת, וְכָךְ מִתְקַדֵּם לְאַט לְאַט בְּלִמּוּדוֹ, עַדֵּי זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת סִיּוּם עַל הַשַּׁ"ס כֻּלּוֹ...

וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁזֶּהוּ הַכָּתוּב אֵצֶל יַעֲקֹב אָבִינוּ (בְּרֵאשִׁית לֹא, לט) **"גְּנַבְתִּי יוֹם וּגְנֻבְתִּי לָיְלָה"**, כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ זָכָה לַמִּדָּה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת - לִהְיוֹת גַּנָּב קָדוֹשׁ, וְהוּא תָּמִיד הָיָה גּוֹנֵב וְגוֹזֵל זְמַן כְּדֵי לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת ה' - הֵן בַּיּוֹם וְהֵן בַּלַּיְלָה, וּלְעֻמָּתוֹ הָיָה אֶת לָבָן הָאֲרַמִּי, שֶׁהוּא הָיָה גַּנָּב מִצַּד הַטֻּמְאָה, וְהָיָה רַמַּאי גָּדוֹל וְכוּ', שֶׁזּוֹ מִדַּת גְּנֵבָה שֶׁלֹּא בִּקְדֻשָּׁה.

סִיֵּם מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א אֶת הַשִּׂיחָה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת, שֶׁזֶּה מְרֻמָּז בִּדְבָרֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ בִּתְהִלִּים (סט, ה): **"אֲשֶׁר לֹא גָזָלְתִּי אָז אָשִׁיב"**, וְלִכְאוֹרָה יִפָּלֵא, אִם לֹא גָּזַל - מָה יָּשִׁיב?... אֲבָל עַל פִּי הָאֱמוּר מוּבָן מְאֹד, כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ מְגַלֶּה לָנוּ, שֶׁאִם אָדָם אֵינֶנּוּ זוֹכֶה לִהְיוֹת גַּזְלָן קָדוֹשׁ, וְלַחֲטֹף בְּכָל זְמַן עוֹד גְּנֵבָה בִּקְדֻשָּׁה, אֶלָּא הוּא בִּבְחִינַת **"אֲשֶׁר לֹא גָזָלְתִּי"** - לֹא זָכָה לִגְזֵלָה קְדוֹשָׁה, אֲזַי **"אָז אָשִׁיב"** - אֶצְטָרֵךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל זֶה, כִּי לֹא זָכִיתִי לִגְזֹל זְמַן בְּשִׁבִיל לִמּוּד הַתּוֹרָה

הַקְּדוֹשָׁה, בְּכָל הָעִתִּים שֶׁעוֹבְרִים עָלַי, וְעָלַי לְהַתְחִיל לִהְיוֹת גַּנָּב קָדוֹשׁ, וּבָזֶה יִזְכֶּה לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים מֵעָלָיו, וְעַל כֵּן מֵהַמִּלִּים "אֲשֶׁר לֹ'א גָ'זַלְתִּי אָ'ז אָשִׁיב" יוֹצֵא צֵרוּף אוֹתִיּוֹת א'ג'ל'א', שֶׁהוּא שֵׁם קָדוֹשׁ שֶׁל הַמְתָּקַת הַדִּינִים (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ה), כִּי אָדָם הַזּוֹכֶה לִגְזֵלָה דִּקְדֻשָּׁה, וּמְנַסֶּה בְּכָל פַּעַם לִגְנֹב עוֹד זְמַן לִלְמוֹד הַתּוֹרָה, וְעוֹד זְמַן לִלְמוֹד הַתּוֹרָה, בָּזֶה מַמְתִּיק מֵעָלָיו אֶת כָּל הַדִּינִים, וְזוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ יְשׁוּעוֹת וְרַחֲמִים, אָמֵן וְאָמֵן!

מִקְרֶב לַצַּדִּיק

הִתְקָרְבוּת אֲמִתִּית – לֹא רַק פִּיזִית!

* * *

פַּעַם דִּבֵּר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א שִׂיחָה נִפְלָאָה מֵעִנְיַן מַהוּ לִהְיוֹת 'מִקְרֶב' אֶל הַצַּדִּיק, שֶׁאֵין הַכַּוָּנָה שֶׁהוּא מִקְרֶב דָּוְקָא בְּאֹפֶן פִּיזִי, דְּהַיְנוּ שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁהוּא מִקְרֶב לַצַּדִּיק "כִּי יוֹשֵׁב עַל יָדוֹ תָּמִיד", כִּי בֶּאֱמֶת, יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּמָקוֹם אַחֵר לְגַמְרֵי, אֲבָל הוּא מְקַשֵּׁר עַצְמוֹ בְּהִתְקַשְּׁרוּת אֲמִתִּית לַצַּדִּיק, וְהוּא זֶה שֶׁמִּקְרֶב בֶּאֱמֶת לַצַּדִּיק, כִּי הוּא חַי עִם הָעִצּוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק, וְנִקְרָא שֶׁסְּמוּךְ הוּא לְרַבּוֹ מַמָּשׁ.

וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קלה) עַל מַאֲמָרָם זַ"ל (רֹאשׁ הַשָּׁנָה טז:): **"חַיָּב אָדָם לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ בָּרֶגֶל"**, שֶׁיְּכוֹלִים לְקַבֵּל פְּנֵי רַבּוֹ בָּרֶגֶל אֲפִלּוּ שֶׁאַתָּה בְּמֶרְחָק גָּדוֹל וָרָב, וְאֵינְךָ נִמְצָא מַמָּשׁ לְיַד הַצַּדִּיק, כִּי עַל יְדֵי שֶׁאַתָּה מַכִּיר אֶת הַלִּמּוּדִים שֶׁל הָרַב בָּרֶגֶל, וְאַתָּה חַי עִם זֶה, זֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ קִבַּלְתָּ פָּנָיו, כִּי זוֹכֶה לִפְנִימִיּוּת לִמּוּדָיו, שֶׁזֶּהוּ "לְקַבֵּל 'פְּנֵי' הָרַב" - 'פְּנִימִיּוּת' הָרַב, הַיְנוּ עֲצוֹתָיו וּדְרָכָיו הַנִּפְלָאוֹת, וּבָזֶה נִקְרָא שֶׁמִּקְרֶב אֵלָיו בֶּאֱמֶת, וְכִדְאִיתָא עוֹד בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (שָׁם, סִימָן קצב), שֶׁפָּנָיו שִׁכְלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ; אִם אָדָם לוֹמֵד אֶת הַסֵּפֶר שֶׁל הַצַּדִּיק, וּמְחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ עִם הַדִּבּוּרִים שֶׁל הַצַּדִּיק, זֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ יוֹשֵׁב אֶצְלוֹ מַמָּשׁ!

וְסִפֵּר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁלִּפְנֵי כִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, כְּשֶׁהָיָה מוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ מַגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מוֹהֲרָא"שׁ הָיָה נוֹסֵעַ לְקִבְרוֹת צַדִּיקִים, וְהָיְתָה שַׂיָּרָה גְּדוֹלָה שֶׁל רְכָבִים אַחַר רִכְבּוֹ שֶׁל מוֹהֲרָא"שׁ, וְהִנֵּה שָׁמוּ לֵב, שֶׁהָיָה רֶכֶב אֶחָד שֶׁתָּמִיד הָיָה מְנַסֶּה לַעֲקֹף וְלִהְיוֹת מֵאֲחוֹרֵי הָרֶכֶב שֶׁל מוֹהֲרָא"שׁ, וְהָיָה מְחַפֵּשׂ כָּל מִינֵי דְּרָכִים וַעֲקִיפוֹת וְכוּ' הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה אַחַר רִכְבּוֹ שֶׁל מוֹהֲרָא"שׁ... וְהוּא אָמַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה זֹאת בִּגְלַל שֶׁהוּא רוֹצֶה לִהְיוֹת 'מִקְרֶב לַצַּדִּיק'... אַךְ בֶּאֱמֶת, זוֹ נִקְרֵאת הִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיק?! הֲרֵי אַתָּה מְסַכֵּן אֶת עַצְמְךָ, מְסַכֵּן אֶת כָּל הַנּוֹסְעִים עִמְּךָ, מְסַכֵּן אֶת כָּל הַמְכוֹנִיּוֹת מִסָּבִיב, כָּל זֶה כִּי אַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת קָרִימָה, וְזֶה יִקָּרֵא כְּאִלּוּ אַתָּה מִקְרֶב לַצַּדִּיק, בִּגְלַל שֶׁהָרֶכֶב שֶׁלְּךָ הוֹלֵךְ אַחֲרָיו... הֲרֵי אֵין טִפְּשׁוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְקַבֵּל הַשֵּׂכֶל הַיָּשָׁר, וְלָדַעַת מַה נִּקְרָא לִהְיוֹת 'מִקְרֶב לַצַּדִּיק' בֶּאֱמֶת!

* * *

יוֹצֵא לָאוֹר לְעִלּוּי נִשְׁמַת הָרַב הֶחָסִיד **רַבִּי בִּנְיָמִין בִּיינוּשׁ בֶּן רַבִּי יְחִזְקֵאל שְׁרָגָא** זַ"ל, הָרַבָּנִיּוֹת הַצַּדְקָנִיּוֹת מָרַת **יַחְנָא שִׁפְרָה בַּת רַבִּי אָשֵׁר יְשַׁעְיָה** ע"ה, וּמָרַת **חִינְקָא חַיָּה בָּאבָּא בַּת רַבִּי אַבְרָהָם דֹּב** ע"ה, הָאִשָּׁה הַכְּשֵׁרָה מָרַת **לִיאַת שָׂרָה בַּת מָרְדְּכַי** ע"ה, וְהָאִשָּׁה הַכְּשֵׁרָה מָרַת **סִיוָן בַּת אֵלִיָּהוּ** ע"ה, ה"ה **אֶמִיל בֶּן אַבְרָהָם וְפָאִינָה פְּרִידָא בַּת יַעֲקֹב** אֲשֶׁר בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ, וְיִזְכּוּ לְעִלּוּי נִשְׁמָה גָּדוֹל בִּזְכוּת פְּעֻלּוֹתֵיהֶם הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל צֶאֱצָאֵיהֶם שֶׁהוֹתִירוּ אַחֲרֵיהֶם בְּרָכָה

* * *

לְקַבָּלַת הַגִּלָּיוֹן בְּדוֹא"ל בְּכָל שָׁבוּעַ, וּלְכָל עִנְיְנֵי הַגִּלָּיוֹן: a208abc@gmail.com